

RUMELİ DÜŞERKEN

İSKENDER
ÖKSÜZ

Rumeli düşerken balo devam ediyordu

İskender Öksüz

Bir topluluk ölürken öldüğünü fark eder mi? Tek insan anlar herhâlde ama toplumlar için o kadar emin değilim.

Aklıma ilk gelen örnek Titanik'in batışı. Biliyorsunuz, iş işten geçene kadar balo devam eder ve orkestra çalmayı sürdürür.

Türkiye tarihinde iki büyük ölüm vardır. Biri, Rumeli'yi kaybettiğimiz 1912 Balkan Harbi. Diğeri, Doğu Trakya ve Anadolu'yu da kaybettiğimiz 1920 Sevr'i. İkinci ölüm, Millî Mücadele ile bir dirilişe dönüştü çok şükür. Buna karşılık birincisine doğru dürüst yanmayı bile beceremiyoruz. Çoğu zanneder ki Rumeli'yi kaybetmek; ne bileyim Selanik'te, Manastır'da, İşkodra'da falan tek tük Türk'ün oturduğu mahalleleri terk etmemiz gibi bir şeydi. Hatırlamazlar ve hissetmezler ki Osmanlı daha başında bir Balkan devletidir. Rumeli'ye hâkimiyeti Anadolu'ya hâkimiyetinden öncedir ve kaybedilen Rumeli tarihiyle, kültürüyle ve nüfus çoğunluğuyla Türk ülkesidir.

Anahtarları Döndüğümde alırım

Sorum şu: Biz, ana vatanımızın yarısını kaybederken farkında mıydık? Ölürken öldüğümüzün şuurunda mıydık?

Aklımda, tam atıf yapamayacağım bir hatıra var: Selanik'te bir Türk devlet memuru, makamını kilitlemiş ve sonra Türk olmayan bir komşusunun kapısını çalıp anahtarı ona bırakmış: "Döndüğümde senden alırım." demiş. Acı veriyor insana.

Bu yazıyı yazdığım yerin birkaç kilometre ötesinde Erdek'in Karşiyaka Köyü, şimdiki unvanıyla Karşiyaka Mahallesi var. Yaklaşık 4000 nüfuslu. Selanik'in bir köyüymüş. Biri insan, biri "ayvan" yüklü iki gemiyle buraya gelmişler. Gelenler değil de onların çocukları ve onların da çocukları anlatıyor. Artık anahtarı geri alamayacaklarını anladıkları zaman olmalı... O köyün hikâyesini bir başka yazıda anlatırım. Şimdi sormak istediğim şu: Beş asırlık vatan elden giderken acaba farkında mıydık yoksa balo devam mı ediyordu?

İstanbul mektupları

Elimde, Kazan (Tataristan) Türklerinden gazeteci Fatih Kerimi'nin *İstanbul Mektupları* kitabı var. Dr. Fazıl Gökçek hazırlamış, Çağrı Yayınları 2001 yılında basmış. Bir daha da basmamış ki piyasada yok. Ne yazık. Mirasımıza ne kayıtsızlık.

Fatih Kerimi, Bulgar Ordusu Çatalca'ya dayandığı sıradaki İstanbul'u anlatıyor (Sayfa 14, 15):

"Yaralı Türk askerlerini tedavi etmek için "Hilâl-i Ahmer"de hizmet etmek amacıyla İstanbul'a gelen Gülsüm, Rukiye ve her iki Meryem hanımlarla vapurda konuşuyoruz: İstanbul'da şimdi hiç kimse kalmamış, yediden yetmişe kadar eli silah tutan herkes askere yazılmıştır, vatan savunmasına girişmişlerdir. Herkes mal mülk ve ailesinden vazgeçmiştir. "Ya namus ya ölüm!" diye meydana atılmışlardır diye düşünüyorduk. Çünkü bizim nazarımızda bugün Türkiye'nin başına gelen hâller fevkalade mühim bir tarihî hadise olup altı yüz yıllık muazzam bir devletin haritası ortaya konuluyor. Eğer Türkler şimdi kendi askerî ve millî namuslarını koruyamazlarsa, sonra durumlarının çok kötü olacağı açıktı."

Osmanlı yüzyılı

Kerimi'nin isimlerini verdiği hanımlar, dışımızdaki Türk dünyasının çeşitli yerlerinden. Ortak tarafları, Petersburg'ta okurken bir araya gelip Türkiye'ye yardım için işi gücü bırakıp yola çıkmaları. Eğitim millî şuur getiriyor. Millî şuur tahrip için ilk yapılacak şey de eğitimi tahriptir.

Fatih Kerimi devam ediyor:

"Vapurdan inip iskeleye çıktığımızda İstanbul'un manzarası tamamıyla bizim düşündüğümüzün tersine çıktı. Şöyle ki İstanbul gümrüğünden çıkıp Sirkeci ve Babıâli caddeleri boyunca yürüyerek Meserret Oteli'ne giderken caddenin iki yanındaki sayısız kahvehanelerde o kadar çok insan oturmakta idi ki hiç birisinde ayak basacak yer yok. Kahvehanelerin sadece içleri değil, önleri de dolu. Kaldırımlara iskemleler koyup oturmuşlar, âdeta geçilemiyor. Hepsi de gayet sağlıklı, genç, zinde Türkler. Gayet düzgün giyinmişler. Hepsi de gayet mütekebbirane oturuyorlar. İhtimal ki bugün bayramdır da onun için böyle oturuyorlardır dedik. Lâkin her gün ve İstanbul'un her yerinde durumun böyle olduğunu gördük. Bunun sebebini sorduk: 'Ne olacak efendim, elhamdülillah bizim muntazam askerimiz çoktur, eğer erzak yetiştirilirse onlar da iyi savaşabilirler.' dediler. Vakıa itiraz edecek söz bulamadık..."

Hamakat bundan ibaret değil. O zaman da iyimser basın var. Bulgar Ordusu'nu bir strateji gereği üzerimize çektığımızı, sonra arkadan dolaşıp yok edeceğimizi ve yakında Sofya'ya gireceğimizi yazıyorlar. Selanik'in düştüğü haberlerinin aslı olmadığını da. Bir adım daha atsalar, "Osmanlı Yüzyılı" ilan edecekler! Ya muhalif basın? Muhalif basın kapatılmış.

Velhasıl, Osmanlı batarken de, tıpkı Titanik gibi, balo devam ediyormuş.